

Paul VERLAINE

ŐSZI CHANSON

Ősz húrja zsong,
Jajong, busong
A tájon,
S ont monoton
Bút konokon
És fájón.

S én csüggeteg,
Halvány beteg,
Míg éjféli
Kong, csak sirok,
S elém a sok
Tűnt kéj kél.

Óh, múlni már,
Ősz! hullni már
Eresszél!
Mint holt avart,
Mit felkavart
A rossz szél...

Tóth Árpád fordítása

KÖLTÉSZETTAN

Zenét minékünk, csak zenét,
ezért a versed lebegőben
ragadd meg a lány levegőben,
amint cikázik szerteszét.

Ha szókat írsz, csak légy hanyag,
és megvetőn dobd a zenének,
mert édes a tétova ének,
s a kétes olvadó anyag.

Fátylak mögött tüzes szemek
és déli, reszkető verőfény,
s a langyos őszi ég merő fény,
kék csillagok tündöklenek.

Mert csak te kellesz, Árnyalat,
és semmi Szín, koldus ékül,
ó, fuvola s kürt összebékül,
e sima álomszárny alatt.

A gyilkos Csattanó gaz úr,
baj lenne, ha versedbe hagynád,
az ötletet, e durva hagymát,
melytől könnyez a szent Azúr.

Szónoklat? Törd ki a nyakát
és jó, ha izmod megfeszítéd,
pórázra szoktatván a Rímet.
Mi volna, ha nem volna gát?

Ó jaj, a Rím silány kolomp,
süket gyerek, oktondi néger,
babrál olcsó játékszerével
s kongatja a szegény bolond.

Zenét minékünk, muzsikát!
Legyen a vers egy meg nem álló
lélek, mindig új vágyba szálló,
mely új egekbe ugrik át.

Egy jó kaland legyen dalom,
hajnalban, az ideges szélben
mentákra üljön észrevétlen...
A többi csak irodalom.

Kosztolányi Dezső fordítása

TÓTH Krisztina

ŐSZI SANSZOK

Ősz újra. Kong
a park. Na mondd,
beláttad?
Van-e tovább?
Van tétovább
tenálad?

Teszek-veszek,
szőlőt veszek,
miegymást,
szél kavarog,
cibál, ahogy
mi egymást:

becsap, kitér, kitar...
Oly elhagyott, sívár
a lelkem,
csak zümmög kételkedő
hangon, mint az eső,
mi ver lenn...

Arthur RIMBAUD

KÓBORLÁSAIM

Mentem, két öklöm két ronggyá rohadtt zsebemben.
A köpeny vállamon már eszmévé szakadt.
Szolgáltalak, Múzsám, menvén az ég alatt,
s nem álmodott meg hejh! szerelmet senki szebben!

Féltett nadrágomon nagy lyuk ékeskedett.
Kicsiny Hüvelyk Matyi, rímet pergetve léptem
s mélán. Szállásra a Nagy Medve várt az égen.
Csillaghad döngicsélt lágyan fejem felett.

Hallgattam züm-zümük s egy árok volt az ágyam
szeptember estejein s a homlokomra lágyan
mint frissítő ital, estharmat csöppje hullt;

rímelttem s míg a fák között vad árny hajolt át,
térdemre dőltem és sebzett cipőm zsinórját
pengettem egyre csak, mint lanton méla húrt!

Radnóti Miklós fordítása

A MAGÁNHANGZÓK SZONETTJE

Szurok Á! hó É! rőt I! zöld Ú! kék Ó! - csak egyszer
Lehessek titkokok mind elbeszélni bátor!
Á!: - bolyhos öv, mely a setét legyek faráról
Csillog, ha szörnyü büzt belepnek lomha testtel!

Á! árnyak öble! É! hús párák, tiszta sátor,
Halk hóvirág, királyi hermelin, jégtűs gleccser!
I! bíborok, kihányt vér, kacagógörcs a keccsel
Vonagló női ajkon, ha düh rándítja s mámor!

Ú!: - az isteni tenger nyugodt, gyűrűző tánca,
Nyájjal hintett fenyér csöndje, tudósok tánca
A békés homlokon, mit alkímia tép föl -,

Ó!: - szörnyü harsonák, mik ítéletre zengnek,
És Csönd, melyben világok és angyalok kerengnek,
Oméga! - viola sugár az Ó szeméből!

Tóth Árpád fordítása

A RÉSZEG HAJÓ

(ld. a szöveggyűjteményedben)

Stéphane MALLARMÉ

LÁTOMÁS

A hold elszomorult. Szeráfok könnyesen
merengve, ujjuk közt vonóval, selymesen
nyugvó bimbók fölött zenéltek, haló húron
fehér sóhajtozás siklott szirom-azúron
– első csókod áldott napja volt, kedvesem.
Ábrándom, mely örül az én keresztmen
bölcsele mégrészegült a bánat illatától,
mely mindig megtapad, bár csalódástól távol
a szívem, amikor egy álmot leszakít.
Bolyongtam, néztem az utca vén köveit
s egyszerre napsugár-hajjal felém lebegtél
z úton alkonyat óráján s rám nevetél,
a tündér, véltem én, fején sugár-süveg,
kit láttam hajdanán, kényeztetett gyerek,
szép álomba vonult, keze lazán becsukva,
illatos csillagok fehér csokrát havazta.

Weöres Sándor fordítása

E SZŰZ, E SZERTELEN

E szűz, e szertelen s e szép-szép mái nap
felveri-é vajon, szárnyát verdesve részeg,
e fagyba-tűnt tavat, hol sohasem-merészlett
röptek álma kísért a tükrös jég alatt?

Ki hajdan hattyú volt mereng itt: megmaradt
volt fönségében, ám reménye mind kiégett,
nem dalolván ki a majd-élni-jó-vidéket,
mire a meddő tél unalma rászakad.

Nyaka lerázza majd fehér agóniáját,
mit rákötött a táj. De nem a föld igáját,
hol tolla fogva van. Pusztá fantom, akit

ragyogása idéz ide. A néma ajkú,
zárt megvetés merő álmába fagyva itt
így tölti hasztalan száműzetését a hattyú.

Somlyó György fordítása

SÓHAJ

A lelkem homlokod felé, ahol álmodik,
Ó halk nővér, az ősz, vörös folttal telik,
És angyali szemed kóbor ege felé fut
Mint mélabús, kertben, híven, fehér szökökút
Játéka csillogón sóhajt a Kék fele
– A Kék fele, mikor Október fujja be
S medencékben lesi örök ellankadását
S hagyja a holt vizen a lomb vad haldoklását
A kusza szélben mely hűvös redőt hasít,
Vonva a sárga nap hosszú sugarait.

Weöres Sándor fordítása

SÓHAJ

Halk húgom, homlokod felé, melyre az ősz
álma virággal és rőt foltokkal esőz,
s angyalszemed kóbor ege felé a lelkem
úgy száll, hűen, ahogy egy méla gyászu kertben
a szökökút sóhajt fehérén Ég felé!
– a sápadt Október, az enyhe Kék felé,
mely sóvár bánata tükréről a medencét
választja, s mialatt sírját lesve kereng szét
a fakó lomb s hideg barázdákat gyűrűz,
aranylándzsával a haldokló vízbe tűz.

Szabó Lőrinc fordítása

„Megnevezni egy tárgyat annyi, mint háromnegyed részben megfosztani a költeményt attól az örömforrástól, amely a fokról fokra való megfejtésben rejlik; a tárgyat *sugallni*: ez az álom. Így jutunk birtokba annak a misztériumnak, amelyből a szimbólum ered: apránként felfedezni egy tárgyat s általa szemléltetni egy lélekállapotot, vagy fordítva, kiválasztani egy tárgyat, s abban egy sor megfeleltetési művelet útján felszabadítani egy lélekállapotot.[...] A költészet lényege a teremtés.”

(Stéphane Mallarmé)

Rainer Maria RILKE

ŐSZI NAP

Uram: itt az idő. Oly hosszú volt a nyár.
A napórán fektesd el hosszú árnyad
s engedd az orkánt a pusztára már.

Még csak néhány kövér gyümölcsöt éressz,
adj nekik még két délies napot,
hogy belük napfénytől lenne édes,
míg a tűzét borrá változtatod.

Kinek nincs háza, annak sose lesz tán,
ki egyedül van, egyedül marad,
hosszú leveleket ír és olvas eztán,
vagy bús allékban járkal hallgatag
s bámulja a fakó napsugarat.

Kosztolányi Dezső fordítása

ŐSZI NAP

Készülj, Uram. Nagy nyáridőd letelt.
Napóráinkra jöjj el árnyvetőnek,
s a mezőket szélbe borítva szeld.

Késő gyümölcsöt sürgessen szavad;
add, még két napjuk délszakibb lehessen,
s amit kezdtél velük, kiteljesedjen,
csöpp el ne vesszen dús fürtből zamat.

Nem épít már, ki most hajléktalan.
Hosszú magányra vár, ki most magányos.
Virraszt: olvasáshoz, levélíráshoz,
és az allékat járja nyugtalan,
mikor a szél hullt lombot hajt a fákhöz.

Tandori Dezső fordítása

ARCHAIKUS APOLLÓ-TORZÓ

Nem ismerhettük hallatlan fejét,
Melyben szeme almái értek. Ám a
Csonka test mégis izzik, mint a lámpa,
Melybe mintegy visszacsavarva ég

Nézése. Különben nem hintene
Melle káprázatot, s a csendes ágyék
Íves mosollyal, mely remegve lágy még,
A nemző középig nem intene.

Különben csak torzult és suta kő
Lenne, lecsapott vállal meredő,
Nem villogna, mint tigris bőre, nyersen,

S nem törnék át mindenütt busa fények,
Mint csillagot: mert nincsen helye egy sem,
Mely rád ne nézne. Változtasd meg élted!

Tóth Árpád fordítása